



## Ketleru atsegums

Publicēts: 14.11.2020.

Atjaunināts: 28.07.2021.



Dabas objekts atrodas Ventas senlejas nogāzē, upes kreisajā pamatkrastā. Atsegumu virknes kopējais garums ir 300 m, atsegumu augstums - līdz 5 m. Teritorijas ziemeļu daļā atrodas neliela grava, no kuras sezonāli veidojas ūdenskritums ar kopējo augstumu 2 m. Gravas augšdaļā, tās ziemeļu bortā, ir neliela niša jeb ala.

Lielākā daļa no galvenā atseguma ir visai zema, tikai tā ziemeļu galā, nogulumu siena sasniedz kopējo augstumu 5 m, taču atsegumi ir labi saskatāmi no upes un teritorijas ziemeļu daļā arī no pretējā krasta. Smilšakmeņu klints samērā labi izceļas uz Ventas un augu valsts fona.




Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis, atrodas [dabas liegumā Ventas un Šķerveļa ieleja](#).

Kods: LV0440980

Administratīvais iedalījums: Kuldīgas novads, Skrundas pagasts

Pārvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Kurzemes reģionālā administrācija](#).

Robežu shēma 



[Robežu shēma uz ortofoto pamatnes](#)

Normatīvie akti 



[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 13 "Dabas lieguma "Ventas un Šķerveļa ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Teritorija ir izvietojusies Pieventas zemienē, Ventas senlejas nogāzē, upes kreisajā pamatkrastā.

Dabas pieminekli veido Ventas ielejas labā pamatkrasta nogāze, kurā atrodas augšējā devona Famenas stāva Ketleru svītas atsegumi. Ketleru svītai tipiskos, vāji cementētos smilšakmeņus pārsedz Šķerveļa svītas, ar dolomītu spēcīgi cementēti, smilšakmeņi un iespējamo dolokrētu slāņkopa, kas redzama gravā. Šis atsegums ir Ketleru svītas Varkaļu ridas stratotips, kādreizējais Ketleru svītas tipiskais griezum.

Atsegumu virknes kopējais garums ir 300 m, atsegumu augstums - līdz 5 m. Smilšakmeņos sastopamas subaerālās atsegšanās pazīmes.

Teritorijas ziemeļu daļā atrodas neliela grava, no kuras sezonāli veidojas ūdenskritums ar kopējo augstumu 2 m. Gravas augšdaļā, tās ziemeļu bortā, ir neliela niša jeb ala.

Teritorijas īpašā vērtība ir atsegumos maz pārstāvētas augšējā devona stratigrāfiskās vienības (Ketleru svītas Varkaļu ridas) liels atsegums – domājams, lielākais Latvijā, kā arī tas, ka teritorija ir vieta, kur devona periodā ir dzīvojis viens no senākajiem labi zināmiem devona četrkāju radījumiem – *Ventastega curonica*. Ketleru atsegumos ir atrastas gan šī īpašā dzīvnieka fosilās atliekas: galvaskausi, žokļi, atsevišķi kauli un zobi, gan arī tā laika zivju fosilijas un citu organismu darbības pēdas.

Slāņkopas pašā apakšdaļā, atseguma dienvidu daļā, tuvu Ventas līmenim bagātīgi sastopamas devona zivju un primitīvo četrkājaino fosilās atliekas, kuru blīvums vietām sasniedz vairākus simtus fosiliju uz 1 m<sup>2</sup>. Atrastas šādu dzīvnieku fosilijas: bruņuzivs *Bothriolepis ciecere Lyarskaja*, akantodes "*Devononchus*" *tenuispinus* Gross, *D. ketleriensis* Gross, *Haplacanthus* sp., līdz sugai nenoteikta "paleoniscīdu" kaulzivs, daivspurzivis *Holoptychius* sp., *Ventalepis ketleriensis* Schultze, *Orlovichthys* cf. *limnatis Krupina*, *Cryptolepis grossi Vorobyeva*, *Glyptopomus bystrowi*(Gross), četrkājainis *Ventastega curonica* Ahlberg, kā arī pēdu fosilijas *Planolites* isp. un *Palaeophycus* isp.

Atsegumus veido smalkgraudaini, retāk vidēji rupjgraudaini un ļoti smalkgraudaini, gaiši pelēki vai gandrīz balti smilšakmeņi svītas apakšdaļā, dzeltenīgi smilšakmeņi un ar dolomītu stipri cementēti smilšakmeņi ar dolokrētām raksturīgu uzbūvi, dolomītmerģeļi un māli - augšdaļā. Smilšakmeņu slāņkopas apakšdaļā ir bieži sastopamas dolomīta garoziņas un ar dolomītu stipri cementēti smilšakmeņi, kas aizpilda *Planolites* un *Palaeophycus* isp. organismu ejas, kā arī ir sastopamas bagātīgas devona mugurkaulnieku atliekas. Gravā vietām atsedzas gan Ketleru svītas gaišie, mazkonsolidētie smilšakmeņi ar mugurkaulnieku mikrofosilijām, gan pārsedzošās Šķerveļu svītas, ar dolomītu stipri cementētie, rūsganie smilšakmeņi.

Smilšakmeņu slāņkopa ir uzkrājusies devona Ketleru laikposma beigās un Šķerveļa laikposma sākumā, seklā jūrā, domājams, deltas vai estuāra apstākļos - paisuma-bēguma straumju ietekmē. Sedimentācijas procesi bija vairākkārt pārtraukti un subaerālos apstākļos ir norisinājušies dolokrētu veidošanās procesi. Savukārt, mugurkaulnieku atlieku tafonomisko īpatnību analīze norāda uz atlieku ilgstošu transportēšanu pirms galīgas apglabāšanas.

Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi: smilšakmens atsegumi (8220), meža ganības (9070), upju straujtecēs un dabiski upju posmi (3260), lakstaugiem bagāti egļu meži (9050), minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi (7160), netraucētas alas (8310) .

Lielākā daļa no galvenā atseguma ir visai zema, tikai tā ziemeļu galā, nogulumu siena sasniedz kopējo augstumu 5 m, taču atsegumi ir labi saskatāmi no upes un teritorijas ziemeļu daļā arī no pretējā krasta. Smilšakmeņu klints samērā labi izceļas uz Ventas un augu valsts fona.

Dabas datu pārvaldības sistēma  
OZOLS

Citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

[Skatīt vairāk](#)

---

<https://www.daba.gov.lv/lv/ketleru-atsegums>